

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
Протокол № 2
від «26» січня 2023 р.

Голова Вченої ради
в.о. ректора, академік
Віктор АНДРУЩЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ

про формування вибіркової частини робочих навчальних планів
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Київ 2023

I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Положення про формування вибіркової частини робочих навчальних планів УДУ імені Михайла Драгоманова (далі–Положення) запроваджується в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (далі –Університет) з метою:

- реалізації основних принципів демократизму та студентоцентризму в освітньому процесі Університету;
- створення необхідних умов для забезпечення відповідності фахової підготовки в Університеті вимогам національного ринку праці, змінам, що відбуваються в державі та світі;
- створення умов для розвитку особистості й творчої самореалізації кожного здобувача вищої освіти в Університеті;
- постійного підвищення якості освіти, оновлення її змісту та удосконалення організації освітнього процесу;
- забезпечення можливості формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії;
- регламентації порядку формування змісту вибіркової частини робочих навчальних планів Університету.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584); Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977, Рекомендацій щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 17.11.2020 р., Положення про освітні програми та навчальні плани в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, затвердженого Вченою радою університету 26.01.2023 р. та інших нормативних документів, що визначають вимоги до структури та якості освітніх програм.

1.3. *Навчальний план* - є основним нормативним документом Університету, що визначає організацію освітнього процесу підготовки фахівців, який складається на підставі освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми за відповідною спеціальністю.

Навчальні плани Університету розробляються відповідно до освітніх програм та затверджених стандартів вищої освіти.

1.4. У навчальних планах визначається нормативна тривалість освітньої підготовки фахівців в Університеті, що складає:

- для освітньо-професійної програми підготовки бакалавра на основі повної загальної середньої освіти -3 роки 10 місяців (240 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

-для освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за всіма спеціальностями/освітніми програмами, окрім спеціальності 025 музичне мистецтво, навчання за скороченою програмою (на основі диплома молодшого бакалавра/молодшого спеціаліста) – 2 роки 10 місяців (180 кредитів ЄКТС) або 1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

-для спеціальності 025 музичне мистецтво навчання (на основі диплома молодшого бакалавра/молодшого спеціаліста) – 3 роки 10 місяців (240 кредитів ЄКТС) відповідно до стандарту вищої освіти;

-для освітньо-професійної програми магістра на основі освітнього ступеня бакалавра - 1 рік 4 місяці (90 кредитів ЄКТС) / 1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

-для освітньо-професійної програми підготовки магістра на основі освітнього ступеня бакалавра за іншою спеціальністю (перепідготовка) - 1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти;

-для освітньо-наукової програми дослідницького спрямування на основі освітнього ступеня бакалавра - 1 рік 9 місяців (120 кредитів ЄКТС) відповідно до стандартів вищої освіти.

1.5. У навчальних планах навчальні дисципліни освітньої програми структуруються за статусом (обов'язкова або вибіркова частини), а також за відповідними циклами підготовки – загальної та професійної підготовки.

1.6. Відповідно до частини 15 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту» особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти:

-для бакалаврського рівня освіти – не менше 60 кредитів ЄКТС;

-для магістерського рівня освіти – не менше 24-30 кредитів ЄКТС, залежно від обсягів магістерської програми (90 / 120 кредитів)

-для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня не менше 12 кредитів ЄКТС.

Навчальний план має включати обов'язкові навчальні дисципліни та за наявності вибіркової навчальні дисципліни, об'єднані в блоки, що забезпечують присвоєння додаткової кваліфікації і передбачають відповідне планування часу (навчального навантаження) для вибіркової навчальних дисциплін. Змістовне розкриття вибіркової навчальних дисциплін освітньої програми реалізується в робочому навчальному плані освітньої програми та індивідуальному навчальному плані здобувача.

1.7. Зміст обов'язкової частини навчального плану має формуватися відповідно до переліку загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, визначених освітньою програмою.

1.8. Навчальні дисципліни вільного вибору здобувачів вводяться до робочих навчальних планів освітньої програми та індивідуальних навчальних планів здобувачів з метою:

-створення умов для формування індивідуальної траєкторії особистісного розвитку здобувачів;

-урахування особистих прагнень та уподобань здобувачів щодо своєї майбутньої професійної діяльності;

-набуття здобувачами компетентностей (soft skills), що відповідають індивідуальній освітній траєкторії здобувачів;

-забезпечення можливостей поглибленого вивчення навчальних курсів, що не входять до обов'язкової частини підготовки фахівця.

1.9. Вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами в Університеті здійснюється у межах трьох складових каталогу:

1)загальноуніверситетська складова каталогу – здійснюється вибір окремих навчальних дисциплін із запропонованого переліку, який включає навчальні дисципліни різних освітніх програм вищої освіти (певного освітнього рівня);

2)загальна складова каталогу факультету – здійснюється вибір окремих навчальних дисциплін поглибленого вивчення спеціальності, які підвищують рівень фахової підготовки

3)спеціалізована складова каталогу факультету – здійснюється вибір навчальних дисциплін об'єднаних в блоки, що забезпечує присвоєння додаткової кваліфікації.

1.10. Розподіл вибіркового навчальних дисциплін за курсами та семестрами здійснюється з урахуванням структурно-логічної схеми послідовності вивчення обов'язкових навчальних дисциплін.

1.11. Для конкретизації планування та організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

Робочий навчальний план є нормативним документом Університету, що розроблений на базі навчального плану з урахуванням особливостей фахової підготовки і визначає етапи освітнього процесу в розрізі навчальних семестрів за роками підготовки фахівців відповідної освітньої програми, спеціальності, галузі знань.

1.12. З метою реалізації основних принципів демократизму та студентоцентризму в освітньому процесі, забезпечення можливостей формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії в межах певної освітньої програми в Університеті для кожного здобувача формується індивідуальний навчальний план.

1.13. *Індивідуальний навчальний план студента* (ІНПС) є робочим документом, що містить інформацію про перелік і послідовність вивчення освітніх компонентів, обсяги навчального навантаження здобувачів із усіх видів навчальної діяльності та відповідні форми контролю.

1.14. ІНПС формується на основі робочого навчального плану підготовки фахівців за відповідною освітньою (освітньо-професійною чи освітньо-науковою) програмою за навчальними роками та семестрами.

В індивідуальному навчальному плані здобувача зазначаються перелік обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін, усі види практик у межах

нормативно встановлених термінів підготовки фахівців певного освітнього ступеня та навчальні дисципліни, що вивчаються додатково (факультативно).

II. ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ ЧАСТИНИ РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

2.1. Робочий навчальний план формується на підставі навчального плану відповідної спеціальності та затвердженого переліку вибіркових навчальних дисциплін за формою (додаток 1).

Робочий навчальний план освітньої програми складається деканатом факультету за погодженням з гарантом освітньої програми.

2.2. До переліку освітніх компонентів робочого навчального плану входять обов'язкові навчальні дисципліни та навчальні дисципліни вільного вибору, які здобувачі обирають із запропонованого переліку навчальних курсів самостійно за сприяння куратора ЄКТС.

Загальне навчальне навантаження обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін робочого навчального плану на рік повинно становити 60 кредитів ЄКТС.

2.3. Перелік навчальних дисциплін вибіркової частини формується на підставі пропозицій кафедр Університету, які забезпечують загальноосвітню та професійну підготовку за певною спеціальністю / освітньою програмою, відповідно до чинних нормативних вимог, запитів ради роботодавців, ради студентського самоврядування, за умов наявності на кафедрі необхідного науково-педагогічного потенціалу, методичного забезпечення та можливостей оперативного регулювання обсягів навчальної роботи в разі вибору/не вибору здобувачами навчальних дисциплін.

2.4. Рішення щодо включення до загальноуніверситетського каталогу вибіркової навчальної дисципліни та каталогу блоків поглибленого вивчення спеціальності приймає Вчена рада університету.

2.5. Рішення щодо включення до факультетського каталогу вибіркових дисциплін поглибленого вивчення спеціальності приймається Вченою радою факультету/інституту при формуванні робочого плану певної спеціальності/освітньої програми за погодженням з гарантом освітньої програми.

2.6. Підставою для розгляду питання щодо включення вибіркової навчальної дисципліни до загальноуніверситетського каталогу навчальних дисциплін Університету є рішення Вченої ради факультету/інституту.

Кафедра пропонує вибіркові дисципліни Науково-методичній раді факультету/інституту. Науково-методична рада факультету/інституту розглядає пропозиції кафедр та подає пропозиції Вченій раді факультету/інституту. Вчена рада факультету/інституту шляхом голосування визначає перелік вибіркових дисциплін, які будуть запропоновані для розгляду Науково-методичною радою університету. Науково-методична рада університету розглядає відповідні пропозиції факультетів/інститутів та пропонує перелік вибіркових дисциплін на розгляд Вченої ради університету.

2.6.1. Для формування загальноуніверситетського каталогу факультет/інститут подає на Науково-методичну раду університету наступні документи:

а) обґрунтування важливості освітнього компонента для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів(формування softs skills);

б) інформації про навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни(навчальна програма, перелік відповідних досягнень викладача у професійній діяльності, що відповідає освітньому компоненту);

в) силабуса навчальної дисципліни(тобто короткої інформації про освітній компонент та викладача для розміщення на web-сайті Університету).

2.6.2. Для формування спеціалізованої складової каталогу факультету факультет подає на Науково-методичну раду університету наступні документи:

а) обґрунтування доцільності включення вибіркового блоку навчальних дисциплін до освітніх програм підготовки фахівців певних спеціальностей, його актуальність та взаємозв'язок з іншими курсами програми підготовки;

б) навчальні програми освітніх компонентів, що входять до блоку вибірових дисциплін;

в) силабуси освітніх компонентів, що входять до блоку вибірових дисциплін(тобто коротка інформація про кожен освітній компонент та викладача для розміщення на web-сайті Університету);

в) інформація стосовно досягнень викладача у професійній діяльності, що відповідає освітньому компоненту(згідно з пунктами 36, 37, 38 Ліцензійних умов).

2.6.3. Для формування загальної складової каталогу факультету факультет подає на Науково-методичну раду факультету/інституту наступні документи:

а) обґрунтування доцільності включення вибіркової навчальної дисципліни до загальної складової каталогу факультету для поглиблення фахових компетенцій здобувачів;

б) навчальна програма освітнього компоненту;

в) силабус освітнього компонента(тобто коротка інформація про освітній компонент та викладача для розміщення на web-сайті Університету);

в) інформація стосовно досягнень викладача у професійній діяльності, що відповідає освітньому компоненту(згідно з пунктами 36, 37, 38 Ліцензійних умов).

2.7. При формуванні переліку вибірових навчальних дисциплін необхідно враховувати наступне:

2.7.1. Вибіркові навчальні дисципліни поглибленої підготовки за спеціальністю або складова каталогу вибірових навчальних дисциплін, об'єднаних в блоки дисциплін, що забезпечує присвоєння додаткової кваліфікації повинні становити не менше 30 кредитів ЄКТС для ОС бакалавра та не менше 18 кредитів ЄКТС для ОС магістра.

2.7.2. Обсяг вибіркової навчальної дисципліни визначається відповідною кафедрою і має становити не менше ніж 3 кредити ЄКТС.

2.7.3. Кількість вибіркових навчальних дисциплін у робочому навчальному плані повинна визначатися обсягами навчального навантаження (кількістю годин/кредитів) у межах освітньої програми.

2.7.4. Вільний вибір освітніх компонентів фіксується в індивідуальному навчальному плані здобувача, при цьому навчальне навантаження за семестр повинно становити не більше 30 кредитів.

2.8. Каталоги вільного вибору здобувачів (загальноуніверситетський, загальний каталог факультету/інституту та спеціалізований каталог факультету/інституту) сформовані відповідно до чинного законодавства та оновлюються щорічно відповідно до рішень Вченої ради університету, вчених рад факультету, наказів і розпоряджень ректора.

ІІІ. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ТА ФАКУЛЬТЕТСЬКОГО КАТАЛОГІВ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. У жовтні поточного навчального року кафедри подають на розгляд Вчених рад факультетів/інститутів пропозиції щодо переліку вибіркових навчальних дисциплін до загальноуніверситетської та факультетської складових каталогу вибіркових дисциплін.

Пропозиції кафедр розглядаються на Вченій раді факультету/інституту при наявності документів, зазначених у п. 2.5 цього Положення.

3.2. У листопаді поточного навчального року за погодженням з науково-методичною радою факультету/інституту та затвердженням Вченою радою факультету здійснюється включення до факультетського каталогу окремих вибіркових навчальних дисциплін поглибленого вивчення спеціальності та позакредитних сертифікатних програм.

3.3. У грудні поточного навчального року за погодженням з науково-методичною радою університету та затвердження Вченою радою університету здійснюється включення до загальноуніверситетського каталогу вибіркових навчальних дисциплін та блоків поглибленого вивчення спеціальності, що забезпечує присвоєння додаткової кваліфікації.

3.4. У січні поточного навчального року за поданням деканів факультетів Навчально-методичний центр університету формує загальноуніверситетський та факультетський каталог вибіркових навчальних дисциплін (вибіркових навчальних дисциплін; блоків поглибленого вивчення спеціальності, що забезпечує присвоєння додаткової кваліфікації; окремих навчальних дисциплін поглибленого вивчення спеціальності).

3.5. У лютому поточного навчального року декани факультетів доводять до відома здобувачів процедуру вибору навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів на подальший період навчання, порядок їх вивчення та силабуси вибіркових навчальних дисциплін, за необхідності організують зустрічі з викладачами відповідних кафедр та забезпечують консультування кураторами ЄКТС з усіх питань щодо вибору тієї чи іншої навчальної дисципліни, блоку поглибленого вивчення спеціальності.

3.6. У березні поточного навчального року здобувачами ОС «Бакалавр» та ОС «Доктор філософії» здійснюється вибір навчальних дисциплін із загальноуніверситетського та факультетського каталогів вільного вибору.

3.7. У квітні поточного навчального року на підставі підписаних здобувачами заяв деканат факультету/інституту генерує в програмі «ПС-Студент» проєкт наказу «Про включення навчальних дисциплін/ блоків поглибленого вивчення спеціальності/окремих навчальних дисциплін поглибленого вивчення спеціальності до робочих навчальних планів факультету», згідно додатку 3 цього Положення.

3.8. У травні поточного навчального року на підставі наказу ректора про включення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів до робочих навчальних планів факультету/інституту навчальний відділ Навчально-методичного центру Університету генерує академічні групи в програмі ІАСУ «Університет», що є підставою для генерування деканатом факультету робочих навчальних планів на наступний навчальний рік.

3.9. Здобувачі ОС «Магістр» вибір навчальних дисциплін із загальноуніверситетського та факультетського каталогів вільного вибору здійснюють до кінця першого семестру навчання.

ІV. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЕКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ

4.1. Індивідуалізація освітнього процесу є визначальним напрямком підготовки фахівців в Університеті.

Реалізація принципів індивідуалізації освіти здійснюється шляхом вибору здобувачами навчальних дисциплін з наступним внесенням їх до ІНПС, що дозволяє сформувати індивідуальну траєкторію навчання й особистісного розвитку з урахуванням їх власних уподобань стосовно майбутньої професійної діяльності, конкурентоспроможності й самореалізації.

4.2. ІНПС складається здобувачем за конструктивною допомогою куратора ЄКТС на основі навчального плану певної освітньої програми з урахуванням переліку, обсягів та послідовності викладання обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін відповідно до структурно-логічної схеми навчання і викладання.

4.3. Формування вибіркової складової індивідуального навчального плану здобувачів Університету здійснюється під керівництвом кураторів ЄКТС в автоматичному режимі через персональну сторінку здобувача в програмі «ПС-Студент» відповідно до Положення про індивідуальний навчальний план студента Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

4.4. Формування варіативної складової ІНПС з навчальних дисциплін вільного вибору триває, як правило, протягом двох тижнів.

4.5. Після завершення здобувачами вибору деканат факультету/інституту аналізує одержані результати і формує академічні

групи для вивчення обраних навчальних дисциплін, виходячи з нормативних вимог, якими передбачено, що:

-для вивчення вибірових навчальних дисциплін циклу загальної підготовки академічна група, як правило, має складати не менше 25 осіб;

-для поглибленого вивчення блоку фахових навчальних дисциплін вибіркової складової академічна група, як правило, має складати 10-12 осіб;

4.6. Для формування академічних груп здобувачами за сприяння кураторів ЄКТС пропонується в тижневий термін скоригувати свій вибір у випадку, коли не набирається повноцінна академічна група з окремих навчальних дисциплін та вибірових блоків.

4.7.Індивідуальний навчальний план студента формується на підставі заяви здобувача за підтримки кураторів ЄКТС, яка роздруковується з програми «ПС-Студент» і засвідчується власним підписом здобувача.

4.8.Організація формування вибіркової складової ІНПС для II-IV курсів першого (бакалаврського)рівня вищої освіти розпочинається в кінці першого семестру кожного навчального року.

4.9.Організація формування вибіркової складової ІНПС освітнього ступеня магістр першого року навчання здійснюється у перший місяць навчального року та в кінці другого семестру.

4.10. Процедура формування варіативної складової ІНПС бакалаврів II-IV курсів та магістрів II курсу на наступний навчальний рік має бути завершена до кінця травня поточного навчального року.

4.11.Формування варіативної складової за вибором здобувачів вищої освіти для осіб, які поновилися або перевелися до Університету, здійснюється на поточний навчальний рік упродовж перших двох тижнів навчання. На підставі вибору здобувачів деканат факультету/інституту готує додаток до наказів «Про закріплення студентів факультету/інституту за освітніми програмами»

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
на 20___ / 20___ навчальний рік

Затверджую

Проректор з навчально-мето
роботи

(прізвище, ініціали, підпис)

Факультет:

Спеціальність:

Група:

Форма навчання:

___-й семестр (Кількість тижнів)

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА	Лекції	Практичні зан.	Семінарські	Лабораторні	СРС	Всього	Тижневе навантаження	курсові (КР)/ контрольні (Кр)/ рахункові (РГР)	Форма контролю	Кредити ECTS	КАФЕДРА
.....											
Разом:											

___-й семестр (Кількість тижнів)

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА	Лекції	Практичні зан.	Семінарські	Лабораторні	СРС	Всього	Тижневе навантаження	курсові (КР)/ контрольні (Кр)/ рахункові (РГР)	Форма контролю	Кредити ECTS	КАФЕДРА
.....											
Разом:											
Всього за рік:											

Методика:

сумкова атестація:

кількість годин (кількість кредитів ЄКТС)

кількість годин підсумкової атестації

Декан факультету _____

Завідувач навчального відділу _____

Завідувач відділу практичної підготовки _____

ОРІЄНТОВНИСЬКІ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Комунікативні процеси в освіті»

I. Основна мета засвоєння навчальної дисципліни полягає у формуванні умінь реалізації ефективної системи комунікації в освітньому процесі та повсякденному житті.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців певної спеціальності / освітньої програми.

Навчальна дисципліна «Комунікативні процеси у навчанні» дозволяє набуту студентам додаткових фахових компетенції при опануванні циклу освітніх компонентів професійної підготовки.

III. Завдання навчальної дисципліни навчити студентів володіти методиками оптимізації комунікативних процесів в житті та у конкретній навчальній діяльності.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даного освітнього компоненту

Основні знання:

- мати цілісне уявлення про процес спілкування, його основні етапи та можливості управління спілкуванням в професійній діяльності;

- розуміти зміст та особливості реалізації комунікативних процесів і функцій спілкування; комунікативної діяльності викладача на різних етапах організації навчального процесу; моделей та технологій подолання перешкод у спілкуванні;

- володіти прийомами управління процесом спілкування. *Основні вміння:*

- ефективно налагоджувати комунікативний контакт з іншими людьми;

- створювати сприятливу для спілкування атмосферу; запобігати та долати перепони взаєморозуміння;

- обирати оптимальний стиль спілкування у конкретній ситуації з конкретною людиною;

- володіти увагою слухачів, долати негативне сприйняття у спілкуванні;

- вирішувати складні та конфліктні ситуації.

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Процес спілкування та його складові. Функції, види та рівні спілкування. Особливості передачі інформації у комунікативних процесах. Умови ефективного спілкування. Перешкоди у спілкуванні, їх природа та можливості подолання. Ознаки та загальні риси спілкування викладача. Комунікативні вміння, які необхідні викладачу.

Тема 2. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Особливості використання вербальної та невербальної «мови» у спілкуванні та роботі викладача. Ораторська майстерність, її формування та вплив на ефективність взаємодії. Формування навичок самовдосконалення.

Тема 3. Спілкування як взаємодія. Стилі спілкування, фактори впливу на вибір стилю спілкування. Маніпуляції у спілкуванні, захист від маніпулювання. Пристосування до позицій партнера у спілкуванні. Стиль спілкування викладача. Формування та аналіз власного стилю спілкування у навчанні. Психологічні засоби впливу у спілкуванні.

Тема 4. Сприйняття у спілкуванні. Сприйняття і розуміння людини людиною як основа ефективної комунікації і діяльності. Сприйняття у педагогічному процесі. Імідж та самооцінка. Самоподача викладача.

Тема 5. Конфлікти у спілкуванні та взаємодії. Конфлікт як процес та як проблема. Види конфліктів, причини їх виникнення. Стили поведінки у конфлікті. Можливості запобігання та подолання конфліктів. Конфлікти у навчальному процесі.

Тема 6. Ділова міжособова комунікація. Умови та фактори ділового спілкування. Проведення ділової розмови. Організація та проведення нарад, переговорів. Спілкування з «важкими людьми». Педагогічне спілкування (лекція, бесіда, пояснення, дискусія). Поняття педагогічної майстерності (встановлення контакту з аудиторією, комунікативна атака, формування іміджу педагога, вибір засобів та форм викладання).

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання навчальної дисципліни

Кафедра психології та педагогіки факультету педагогіки і психології: професори І.І. Іваненко, П.П. Петренко; доценти К.К. Коваленко, С.С. Сидоренко.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких: лекційних– 14 год., практичних– 14 год., індивідуальної роботи– 12 год., самостійної роботи студентів– 50 год.

Дисципліна викладається у VII семестрі.

VII. Основні інформаційні джерела до вивчення навчальної дисципліни

1. Бутенко Н. Ю. *Комунікативні процеси у навчанні*: Підручник. -К.: КНЕУ, 2014.

2. Остряньська Н.В *Комунікативні процеси у навчанні*: Конспект лекцій. –Х.: ХНАМГ, 2018

VIII. Система оцінювання: модульний контроль, диференційований залік.

Поточний контроль: оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, оцінювання 2-х модульних контрольних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань, підготовки есе за заданою тематикою.

Підсумковий контроль: екзамен у VII семестрі.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАКАЗ
по студентському складу

від «___» _____ 20__р.

м. Київ

№ _____

*Про включення навчальної дисципліни
вільного вибору до індивідуальних
навчальних планів студентів*

Факультет

_____ (назва факультету)

Відповідно до статті 62 п.15 Закону України «Про вищу освіту» та Порядку формування вибіркової частини робочих навчальних планів, затверджених Вченою радою університету

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити списки студентів денної (вечірньої, заочної) форми навчання, які обрали для включення до робочого навчального плану на 20___/20___ н.р. такі освітні компоненти вільного вибору:

№ з/п	Студент	Група	Освітня програма, спеціальність, освітній ступінь
_Семестр			
Цикл			
<i>Назви навчальної дисципліни</i>			
1			
2			
3			

Підстава: заяви здобувачів, згода декана факультету.

Ректор університету

Наказ завізували:

Проректор
з навчально-методичної
роботи

Начальник
навчально-методичного центру

Декан факультету

Прізвище, ініціали

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАКАЗ

по студентському складу

від «___» _____ 20__р.

м. Київ

№ _____

Про включення вибіркового блоку поглибленого вивчення навчальних дисциплін вільного вибору до індивідуальних навчальних планів студентів Факультет _____

(назва факультету)

Відповідно до статті 62 п.15 Закону України «Про вищу освіту» та Порядку формування вибіркової частини робочих навчальних планів, затверджених Вченою радою університету

НАКАЗУЮ:

1. Відповідно до заяв студентів денної (вечірньої, заочної) форми навчання створити навчальні групи для вивчення блоку поглибленого вивчення навчальних дисциплін.

№ з/п	Студент	Група	Освітня програма, спеціальність, освітній ступінь
Назва вибіркового блоку освітніх компонентів			
Кваліфікація:			
1			
2			
3			

2. Включити до робочих навчальних планів спеціальностей та індивідуальних навчальних планів студентів на 20__/20__ н.р. навчальних дисциплін обраних блоку згідно з п. 1 цього наказу.

№ з/п	Назви навчальної дисципліни
1.	
2.	
3.	

Підстава: заяви здобувачів, згода декана факультету.

Ректор університету

Наказ завізували:

Проректор
з навчально-методичної

роботи

Начальник

навчально-методичного центру

Декан факультету

Прізвище, ініціали